

Sygn. akt VII Ka 625/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Firkowski

Sędziowie: SO Magdalena Chudy (spr.)

SO Małgorzata Tomkiewicz

Protokolant: st.sekr.sądowy Jolanta Jankowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Marka Waśniewskiego

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2013r.

sprawy skazanego M. N. s. J. o wydanie wyroku łącznego w sprawach: 1) SR Olsztyn VII k 773/10, 2) SR Nidzica II K 60/12, 3) SR Olsztyn VII K 291/12, 4) SR Olsztyn VII k 1638/11,

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 19 kwietnia 2013r. sygn. akt VII K 250/13

orzeka:

I zaskarżony wyrok uchyla i sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie przekazuje,

II zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. W. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu skazanego wykonywaną w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem podatku VAT od zasądzzonego wynagrodzenia.

UZASADNIENIE

***Sąd Rejonowy w Olsztynie, wyrokiem łącznym z dnia 19 kwietnia 2013r., sygn. akt VII K 250/13
wydanym wobec A. N., skazanego następującymi prawomocnymi wyrokami:***

1. Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 22.11.2010 r., w sprawie o sygn. akt VII K 773/10, za czyn popełniony w dniu 20.04.2010 r. na podstawie art. 279 § 1 kk i in. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania tytułem próby na okres 3 lat, której postanowieniem z dnia 21.06.2012 r. wykonanie zarządzone; oraz na podstawie art. 33 § 2 kk grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł;
2. Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia 22.03.2012 r., w sprawie o sygn. akt II K 60/12 za czyn popełniony w dniu 10.07.2010 r. na podstawie art. 178a § 1 kk na karę 40 stawek dziennych grzywny po 10 zł, 1 rok zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych kategorii B, 100 zł świadczenia pieniężnego;

3. Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16.05.2012 r., w sprawie o sygn. akt VII K 291/12, za czyn popełniony w okresie od 29.08.2011 r. do 10.09.2011 r. na podstawie art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz czyn popełniony w dniu 30.03.2010 r. na podstawie art. 286 § 1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania tytułem próby na okres 5 lat;

4. Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 5.06.2012 r., w sprawie o sygn. akt VII K 1638/11, za czyny popełnione w dniach: 1.09.2011 r. i 21.09.2011 r. na podstawie art. 280 § 1 kk i in. na kary po 3 lata pozbawienia wolności, kara łączna 4 lata pozbawienia wolności;

orzekł:

I. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył kary grzywny wymierzone wyrokami: Sądu Rejonowego w Olsztynie, w sprawie o sygn. akt VII K 773/10 (pkt 1), Sądu Rejonowego w Nidzicy, w sprawie o sygn. akt II K 60/12 (pkt 2), i orzekł wobec skazanego M. N. karę łączną 140 (stu czterdziestu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na 10 (dziesięć) złotych;

II. rozłączył karę łączną orzeczoną w sprawie VII K 291/12 (pkt 3) i na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył kary wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Olsztynie w sprawach o sygn. akt:

a) VII K 291/12 (pkt 3) odnośnie czynu z pkt II aktu oskarżenia popełnionego w dniu 30.03.2010 r., VII K 773/10 (pkt 1) i orzeka wobec skazanego M. N. karę łączną 1 (jednego) roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

b) VII K 291/12 (pkt 3) odnośnie czynu z pkt I aktu oskarżenia popełnionego w okresie 29.08.2011 r. – 10.09.2011 r., VII K 1638/11 (pkt 4) i orzekł wobec skazanego M. N. karę łączną 4 (czterech) lat i 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. połączone wyroki w pozostałym zakresie podlegają odrębnemu wykonaniu;

IV. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej:

a) z pkt II lit. a - zaliczył skazanemu okres kary dotychczas odbywanej (w sprawie z pkt 1, VII K 773/10), tj. od 28 czerwca 2012 r.,

b) z pkt II lit. b – zaliczył skazanemu okres kary dotychczas odbytej (w sprawie z pkt 4, VII K 1638/11), tj. 21.09.2011 – 17.11.2011, 27.11.2011 – 01.02.2012, 22.03.2012 – 28.06.2012;

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem opłaty tytułem obrony skazanego wykonywanej z urzędu oraz kwotę 27,60 zł tytułem podatku VAT;

VI. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku złożyła obrońca skazanego, zaskarżając orzeczenie w całości. Apelująca wyrokowi zarzuciła:

I. rażąco niewspółmierność orzeczonych kar łącznych poprzez niezastosowanie zasady pełnej absorpcji i wymierzenie rażąco surowych kar łącznych;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że w stosunku do M. N. nie zachodzą merytoryczne przesłanki warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w pkt II lit. a wyroku, podczas gdy warunkowe zawieszenie orzeczonej kary pozbawienia wolności byłoby wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobiegłoby to powrotowi skazanego do przestępstwa.

Mając wzgląd na powyższe na powyższy zarzut, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez znaczne złagodzenie orzeczonej w punkcie II lit. a i b kar łącznych na zasadzie pełnej absorpcji oraz warunkowe zawieszenie kary łącznej pozbawienia wolności wskazanej w pkt II lit a wyroku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego zasługuje na uwzględnienie w zakresie w jakim otwiera możliwość dokonania kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku. Sformułowane przez skarżącą zarzuty zarówno natury faktycznej, jak i wskazujące na rażącą surowość zaskarżonego orzeczenie są przedwczesne, wobec uchybienia o zasadniczym znaczeniu dla rozstrzygnięcia, dostrzeżonego przez Sąd odwoławczy z urzędu.

W zaskarżonym apelacją wyroku łącznym Sąd Rejonowy, uznając, że zachodzą przesłanki z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k., połączył w pkt II a części dyspozytywnej wyroku, jednostkową karę pozbawienia wolności o charakterze bezwzględny orzeczoną wobec M. N. wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie o sygn. akt VII K 773/10 z karą pozbawienia wolności w wymiarze 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego o sygn. akt VII K 291/12. W następstwie połączenia wymienionych wyżej skazań Sąd meriti wymierzył skazanemu karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności. Jakkolwiek w podstawie prawnej wymiaru bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności, wymierzonej w następstwie połączenia opisanych wyżej skazań, Sąd ten nie wskazał przepisu art. 89 § 1a k.k., to jednak w istocie zastosował uregulowanie zawarte w tym przepisie. Ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustaw - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy i innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589) została bowiem rozszerzona dyspozycja przepisu art. 89 k.k. o § 1a, w myśl którego, w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania sąd może w wyroku łącznym orzec karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Przywołana zmiana normatywna, która weszła w życie w dniu 8 czerwca 2010 r., spowodowała, iż od tego momentu z mocy wyraźnej dyspozycji ustawodawcy stało się możliwe wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w sytuacji, gdy połączeniu podlegałyby kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Przed tą datą unormowanie art. 89 § 1 k.k., wykluczało możliwość wymierzenia w wyroku łącznym kary bezwzględnego pozbawienia wolności, powstałej z połączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności orzeczonych również z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. W uchwale z dnia 27 marca 2001 r., I KZP 2/01, OSNKW 2001, z. 5-6, poz. 41, Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, że w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez warunkowego jej zawieszenia-orzeczenie kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w wyroku łącznym (art. 89 § 1 k.k.) nie jest dopuszczalne. Przepis art. 89 § 1 k.k. taką możliwość jedynie przewiduje i to pod warunkiem, że zachodzą warunki określone w art. 69 k.k.

Istniejąca po wprowadzeniu art. 89 § 1a k.k. możliwość orzeczenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności, w przypadku łączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, jak również w następstwie połączenia jednostkowych kar bezwzględnych pozbawienia wolności, z karami, których wykonanie zostało warunkowo zawieszony - jest oczywiście mniej korzystna dla skazanego w stosunku do poprzednio obowiązującego stanu prawnego. **Ponieważ kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego, zatem w takiej sytuacji winny mieć zastosowanie reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k., co oznacza, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna, niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy zastosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Tym samym możliwość wymierzenia w wyroku łącznym, na podstawie art. 89 § 1a k.k., kary łącznej pozbawienia wolności o charakterze bezwzględny, dotyczyć może wyłącznie skazań na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, orzeczone za przestępstwa-popełnione po dniu 8 czerwca 2010 r.** (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 lutego 2011 r., sygn. akt III KK 414/10, z dnia 12 kwietnia

2011 r., sygn. akt V KK 74/11, z dnia 13 kwietnia 2011 r., sygn. akt IV KK 39/11, z dnia 9 maja 2011 r., sygn. akt V KK 108/11, z dnia 14 czerwca 2011 r., sygn. akt IV KK 159/11, z dnia 15 czerwca 2011 r., sygn. akt II KK 108/11, z dnia 2 sierpnia 2011, sygn. akt IV KK 186/11, z dnia 8 listopada 2011, sygn. akt IV KK 171/11, z dnia 05 kwietnia 2013r., sygn. akt IV KK 401/12, z dnia 23 maja 2013r., sygn. akt III KK 102/13).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że oba czyny, za które wymierzono M. N. w punkcie II a karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności, zostały popełnione przez tego skazanego przed dniem 8 czerwca 2010 r. Zatem orzeczenie w wyroku łącznym kary łącznej pozbawienia wolności o charakterze bezwzględny za zbiegające się przestępstwa popełnione przed dniem 8 czerwca 2010 r., za które wymierzono kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, jak i bez warunkowego zawieszenia - stanowi rażące naruszenie art. 4 § 1 k.k. Sąd Najwyższy rozpoznając sprawy dotyczące kwestii łączenia kar w przypadku przestępstw popełnionych przed i po przedmiotowej nowelizacji, niejednokrotnie stwierdzał, że normy wynikające z art. 89 § 1 i 1a k.k. mają charakter materialnoprawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k. Przy stosowaniu tych reguł, należy uwzględnić to rozumienie przepisu art. 4 § 1 k.k., jakie przyjmowano powszechnie w orzecznictwie w czasie występowania okoliczności faktycznych będących przedmiotem oceny prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013r., sygn. akt III KK 102/13).

Stwierdzone uchybienie Sądu Rejonowego miało istotny wpływ na treść wydanego przez ten Sąd wyroku łącznego, bowiem w jego następstwie doszło do bezpodstawnego połączenia kar pozbawienia wolności z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania i wymierzenia kary pozbawienia wolności o charakterze bezwzględny, mimo że połączone kary jednostkowe zostały wymierzone za czyny popełnione przez skazanego przed dniem 8 czerwca 2010 r.

Kierując się przedstawionymi wyżej względami Sąd Odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie (art. 437 § 2 k.p.k.). Sąd ten ponownie procedując, uwzględniając reguły wynikające z art. 4 § 1 k.k., ocenił - czy w oparciu o przepis art. 89 § 1 k.k. w jego pierwotnym brzmieniu i w jednolitej interpretacji Sądu Najwyższego-, jest możliwe orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. W przypadku podzielenia zaprezentowanej w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku negatywnej prognozy zachodzącej wobec skazanego, wyda stosowny wyrok łączny odpowiadający prawu.